

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 28.

Joi, 12 Septembrie 1935

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) DINASTIA :		Presa elvețiană	
Presa germană	42	„ cehoslovacă	43
b) POLITICA INTERNĂ :		d) MINORITARE :	
Presa polonă	42	Presa maghiară	43
c) ECONOMICE-FINANCIARE :		e) DIVERSE :	
Presa engleză	43	Presa engleză	43
„ maghiară	43	„ chineză	44

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN

	Pag.
Presa franceză	44
„ engleză	46
„ italiană	47
„ germană	48
„ maghiară	49
„ sovietică	49
„ polonă	50
„ elvețiană	51
„ austriacă	51
„ bulgară	51

III. MICA ÎNȚELEGERE ȘI SITUAȚIA INTERNĂȚIONALĂ

Presa franceză	51
„ engleză	52
„ elvețiană	52

	Pag.
Presa iugoslavă	53
„ cehoslovacă	53
„ polonă	53
„ sovietică	54
„ belgiană	54
„ austriacă	55
„ braziliană	55
„ maghiară	55
„ bulgară	55
„ spaniolă	55

IV. VIZITA D^{-LUI} STOIADINOVICI LA PARIS

Presa franceză	55
„ iugoslavă	56
„ polonă	56

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA.

DINASTIA

Presă germană.

Cotidianul KÖLNISCHE ZEITUNG din 31 August începe o serie de articole despre pregătirea preregimentară a tineretului din diferite țări printr'un articol al corespondentului său din București, intitulat: „Pregătirea preregimentară în România“, și cu subtitlul: „Meritele Regelui Carol II față de tineretul român“.

„E meritul istoric al Regelui Carol II al României — serie ziarul german — de a fi indicat educației românești a tineretului, drumurile sociale juste. Prin Oficiul Național de Educație Fizică, care a fost înființat în 1926, s'a făcut un însemnat pas premergător. Sarcina oficiului (O. N. E. F.) constă esențialmente din educarea sportivă a tineretului. În acest scop O. N. E. F. a amenajat în Capitală și în orașele mari ale țării locuri moderne de sport și a organizat instrucții sportive accesibile tuturor. În programul O. N. E. F. e și creierea taberelor de vacanță la mare și la munte, a căror vizitare e în creștere. Cerința de activitate sportivă e tot atât de mare la tineretul român, ca și la celelalte popoare europene. O. N. E. F. a întâmpinat în mod larg aceste cerințe, creând o bază practică pentru o educație a tineretului în sensul modern. Pentru dezvoltarea acestui oficiu național de educație fizică a fost de un mare avantaj faptul că dela început a fost pus sub o conducere militară.

„În legătură cu O. N. E. F., în București s'a creat o școală superioară de exerciții fizice. Aceasta, care e în al șaptelea an dela înființare, în strâns contact cu oficiile germane sportive corespunzătoare, a putut forma un corp profesoral competent. Planul didactic se ține pentru participanții bărbați, 4 ani, în al patrulea an de studii lucrul aparține serviciului militar.

„A doua premiză importantă pentru o educație sistematică a tineretului din România, a fost cercetășia care, după războiu, s'a răspândit în mod rapid prin școli. Cercetășia românească, cu puține derogări, e organizată după model englez. Mișcarea se sprijină mai ales pe tineretul orașenesc de ambele sexe, n'a putut însă cuprinde tineretul din sate. Aici e un dezavantaj simțitor. Totuși, cercetășia constituie un început important, care nu se mai poate disocia de mișcarea românească a tineretului de azi. Această împrejurare a dus la faptul că și acum, în cadrul educației reglementate a tineretului de azi, cercetășia și-a păstrat o poziție suficient de independentă. Și cercetășii se bucură de protecția largă a Regelui Carol II, care participă constant la marile manifestațiuni în uniformă de cercetaș. Principele moștenitor, împreună cu camarazii Săi de clasă, aparține unei cohorte cercetășești și participă silitor la exerciții.

„Din inițiativa personală a Regelui, în Mai 1934 s'a creat o lege pentru definitivă reglementare a educației de Stat a tineretului. După această lege, tot tineretul țării, în vârstă dela 7 ani la 18 ani, cade în cercul de activitate a oficiului de educație a tineretului român, (O. E. T. R.). Educația tineretului prin O. E. T. R. se face prin trei grupuri:

1. Prin straja țării; 2. Prin cercetași, și 3. Prin Uniunea Federațiilor Sportive Române, o organizație de

frunte a tuturor asociațiilor care se ocupă cu educația sportivă a tineretului. Cu ajutorul acestor trei articulații O. E. T. R. cuprinde totalitatea tineretului țării, de oarece aparținerea la unul din aceste trei grupuri e obligatorie prin legea de anul trecut.

„Straja țării de abia dacă se deosebește în organizație și costum de cercetășie. Alcătuirea unităților ei dela êelulă, constând din 6 capete, peste societățile județene la cele provinciale, seamănă aproape ca două fire de păr cu alcătuirea cercetașilor. Și exterior străjerii țării se manifestă după modelul cercetașilor. Peste lucrul sportiv al educației tineretului, conducătorii au datoriat să întărească moralicește și să educe în sens patriotic pe școlarii lor. Ultimul scop al acestei educații tineresti e crearea unui „om nou român“, care să fie mai târziu la înălțimea sarcinilor sale cetățenești. Ideia creatoare de epocă a acestei mișcări, așa cum o întrevede Regele, e transformarea poporului și Statului de jos în sus și insuflarea unei morale nesdruncinate în popor. Astfel privity, asociațiile acestea ale tineretului, ocrotite prin lege și spiritul lor rector, sunt o premiză sine qua non pentru o însănătoșire radicală a întregului popor, sub raport fizic și sufletesc. Aceasta va da roade, după creșterea acestei generații dacă în adevăr se va reuși la ajungerea înaltului scop național propus.

„Intercalarea cercetășiei în O. E. T. R., pune și mișcarea cercetășească sub supravegherea Statului. Deoarece prin aceasta programul educativ al O. E. T. R. e obligatoriu prin lege și pentru aceasta a doua grupare n'ar fi fost poate fără scop, contopirea cercetașilor cu „Straja Țării“. Se pare însă că cercurile din spatele O. E. T. R. acordă cea mai mare importanță faptului de a avea pe lângă cercetași, o organizație de Stat a tineretului asupra căreia să-și poată exercita o influență directă.

„După legea asupra O. E. T. R., s'a alcătuit în primăvara anului 1934 o a doua lege prin care tineretul depășind 18 ani, e obligat la instrucție preregimentară. Această parte de încheiere a educației sistematice a tineretului, spre deosebire de O. E. T. R., stă cu totul sub conducerea militară. Școlarii instrucției preregimentare, la care se adaugă și studențimea, poartă o uniformă care seamănă cu aceea a infanteriei. În după mesele libere, tinerii sunt instruiți de instructori militari, în exerciții de marș și de câmp și educați în disciplina și rigoarea militărească.

„Instrucția tragerii la semn rămâne în sarcina serviciului militar obișnuit. Pe când unitățile din „Straja Țării“ nu sunt încă înființate în toată țara, în instrucția preregimentară se lucrează de pe acum peste tot, deoarece s'a recunoscut nevoia unei educații accelerate a aptitudinilor militare“.

POLITICA INTERNĂ

Presă polonă.

Occupându-se de situația politică internațională a României KURJER WARSZAWSKI din 5 Septembrie, sub titlul „Lupta cu hitlerismul în România“, scrie următoarele:

„Opinia publică românească se află sub impresia știrilor despre acțiunea politică și de propagandă pe care o desfășoară organizația hitleristă în țările Micii Înțelegeri. Atât la Praga cât și la București, poliția este pe urmele activității unor agenți germani secreți.

„O dovadă de activitatea acestor agenți în România, este aceea a ziaristului Weber, care îndeplinea de asemenea și funcția de agent al Centralei Berlineze.

„O mare consternare. — spune ziarul polonez — a provocat știrea că Weber, cu ajutorul elementelor radicale germane din Transilvania, căuta să influențeze schimbarea politicii externe a României.

„Dat fiind propaganda acestor agenți germani, cu scopul de a provoca neliniștea în țară, guvernul român a luat măsuri energice, căutând în primul rând să izoleze minoritatea germană din Ardeal de acțiunea Berlinului.

„Poliția a mai descoperit că sub pretextul cultural și științific, tineretul german din Ardeal ia drumul Germaniei, unde se găsesse școli conduse de agenții hitleriști“.

ECONOMICE-FINANCIARE

Presa engleză.

SUNDAY CHRONICLE din 4 Septembrie anunță ratificarea acordului din 3 August, pentru plata datoriilor comerciale. Arată pe scurt condițiile de plată; cât revine fabricilor din Lancashire și spune că se iau dispoziții în vederea unui nou schimb comercial între firme românești și engleze. Insistă asupra faptului că România este un deținator important pentru produsele fabricilor de bumbac din Lancashire și că prin urmare, din acest punct de vedere, agreementul este folositor Angliei.

NEAR EAST & INDIA din 5 Septembrie, publică raportul consular asupra mișcării cerealelor în porturile românești, arătând că cererea pentru cereale la prețuri depășind paritatea Continentului, atât din partea pieții ungare, cât și a celei austriace, a continuat până la sfârșitul săptămânii, îngreunând astfel tranșacțiile de export de grâne. S'au încărcat totuși mari cantități de grâu pe care guvernul le-a vândut Elveției, și se vor face alte transporturi în cursul lunii Septembrie. Se exportă și ceva orz nou pentru Anvers.

FINANCIAL TIMES din 6 Septembrie aduce știrea publicată și de alte ziare din străinătate, că Astra Română a încheiat un acord cu Sospino, ale cărui terenuri au fost cumpărate de Româno-Americană, dând Aștrei Române dreptul exclusiv de a executa ori și ce exploatare pe toate terenurile Societății Sospino.

Orice excedent de producție, după plata cheltuielilor, se va împărți dându-se 55% Societății Sospino și 45% Aștrei Române.

Presa maghiară.

Sub titlul, „Peste una sută douăzeci de milioane lei pentru cumpărarea de porumb“ ziarul budapestan, UJSÁG, cu data de 29 August, publică la rubrica: „Revista Economică“, un articol în care spune că Ministerul de Finanțe Maghiar și Banca Națională Maghiară a sechestrat toate creanțele în lei, „mobilizabile“, în scopul importului de porumb. În lunile viitoare vor fi disponibile 120—130 milioane lei, care vor fi de ajuns pentru acoperirea deșeurilor necesare pentru import. Câtă vreme nu va lua sfârșit campania importului de porumb, ministerul nu va aproba importul altor mărfuri din România.

Presa elvețiană.

In numărul din 6 Septembrie DER BUND publică un articol în care se ocupă de exportul din Sud-Estul Europei.

Cu privire la România, scrie:

„De două ori în prima jumătate a anului, România a înăsprit regimul ei de import, reducându-și astfel veniturile cu aproape un miliard. În schimb și-a mărit exportul cu o jumătate de miliard; un sistem care a dus la diverse conflicte economice“.

In numărul din 7 Septembrie NEUE ZÜRCHER ZEITUNG ocupându-se de evoluția profitului a industriei petrolifere din România, scrie:

„Pe când industria petroliferă americană și întreprinderile petrolifere internaționale au putut înregistra în 1934 profituri mai mari față de anul 1933, câștigurile industriei petrolifere române au continuat să scadă considerabil.

„N'au publicat încă toate societățile române dările lor de seamă, dar din bilanțurile întreprinderilor mai mari, se poate recunoaște clar, că profiturile industriei au ajuns la un nou nivel scăzut.

„Acest rezultat apare cu atât mai evident, cu cât producția și exportul petrolului român au atins anul trecut nivelul cel mai ridicat“.

Presa cehoslovacă.

In numărul din 3 Septembrie PRAGER TAGBLATT publică o corespondență din București, în care arată că și actualul regim al exportului român a adus desamăgiri.

Cotidianul PRAGER TAGEBLATT cu data de 1 Septembrie publică o corespondență din București, în care se ocupă de politica de deșize a României. Arată că în cazul când devalorizării în străinătate i-ar urma devalorizarea internă, n'ar exista pentru problema valutară a României o altă soluțiune, decât forma unei devalorizări deschise.

MINORITARE

Presa maghiară.

In numărul din 7 Septembrie PESTER LLOYD ocupându-se de favorurile acordate de România și Iugoslavia minorităților respective, scrie:

„Este un semn îmbucurător. Dar este nimeritor că aceste drepturi nu se acordă și celorlalte minorități. Este vădit, că acest fel de tratament este incompatibil cu principiul egalității stabilit în articolele 7, respectiv 8 din tratatele minoritare, formând o violare flagrantă a acestui principiu“.

DIVERSE

Presa engleză.

NEAR EAST & INDIA din 5 Septembrie se ocupă într'o corespondență din București, de „rășcoala“ dela Bălți, pe care o descrie, susținând că se datorește propagandei comuniste. Incheie spunând: „Incidentul pare a fi însă unul din episoadele care ilustrează sistemul de distrugere al ordinii publice, sistem adoptat de propagandiștii comuniști în ținuturi unde nivelul intelectual este atât de scăzut încât exclude orice șanse de succes, prin propagandă directă. Articolul arată că mai multe

mii de țărani ar fi reușit să se impună față de autorități, și concludă spunând că guvernul, în frica de a ajunge la lupte sângeroase, ar risca să-și micșoreze prestigiul, tratând cu plebea ca cu niște egali“.

Presa chineză.

Le JOURNAL DE SHANGHAI din 30 Iunie publică un interesant articol asupra României, scris de marele geograf și savant Emmanuel de Martonne, prieten al țării noastre, și autor a numeroase lucrări științifice privitoare la pământul românesc.

După ce relevă momentul apariției României pe harta Europei în secolul al XIX-lea, d. Emmanuel de Martonne, autorul articolului, expune evenimentele survenite în urma războiului din 1914, evenimente cărora România le datorează actualul ei aspect geografic. Prăbușirea imperiului austro-ungar i-a readus toate țărilor locuite de Români, chiar și pe acelea care n'au fost niciodată unite, din punct de vedere politic, cu Principatele dunărene; iar revoluția bolșevică a despărțit Basarabia de Rusia.

Noua Românie, constată autorul, prezintă o complexă structură fizică. Ea este o țară muntoasă, dar și o țară cu câmpii, legate prin cel mai mare fluviu din Europa Centrală, Dunărea.

Condițiunile naturale, reliefuri și climă, posibilitățile de exploatare ale solului și circulația comercială diferă.

Celebrul geograf, analizează apoi marile regiuni naturale, încadrând de actualele frontiere și relevă diversitatea populației lor.

Atunci când ideia de naționalitate era aproape necunoscută, Suveranii români apelau la colonizatori străini. Așa se explică prezența atâtor Germani, Bulgari și Unguri în țară. Acești străini sunt puțin numeroși în vechile Principate, care au asimilat pe cea mai mare parte dintre străini, dar sunt destul de numeroși în Basarabia și Dobrogea.

Față de prezența numeroaselor elemente străine, poziția elementului național dominant în România, posedă o vitalitate superioară. Pentru a putea aprecia vigoarea elementului românesc, autorul face o statistică a creșterii populației din ultimii 50 de ani. „Oricare ar fi originea Românilor, cari locuiesc România actuală — spune d. de Martonne — ei și-au menținut aproape pe întreaga întindere a acestui teritoriu, individualitatea lor, în contact cu grupuri ostile, au absolvit și au asimilat cele mai variate elemente și de îndată ce nesiguranța cronică înceta, ei au câștigat totdeauna teren nou. Două lucruri au contribuit la păstrarea individualității lor: credința nestrămutată purtată limbii latine, adusă de colonizarea romană la Dunăre, și mobilitatea lor, în raport cu viețuiala păstorească. Astfel ei au putut rezista invaziilor“.

Autorul articolului face apoi analiza elementelor dacoromane și slave, cari formează originea populației românești și relevă faptul că, cu toate diferențele de temperatură, români, reuniți în actualele frontiere, sunt în stare, datorită marelui natalități și a maselor rurale, să-și desvolte superioritatea lor numerică asupra elementelor străine și să urmărească la orașe deplina lor asimilare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN.

Presa franceză.

Una din preocupările esențiale ale ziarelor din 4 Septembrie, este de a evita ca politica franceză să fie prinsă într-o dilemă ai cărei termeni ar fi Anglia și Italia. Pătrunse mai ales de grija repercusiunilor pe care desfășurarea evenimentelor l-ar putea avea asupra situației din Europa, ziarele doresc, mai presus de orice, restabilirea frontului dela Stresa, pe care îl consideră ca singurul mijloc de a menține ordinea stabilită.

„Franța serie „LE JOURNAL“, ar aduce cel mai rău serviciu lumii întregi și sie însăși, dacă s'ar compromite în neînțelegerea italo-engleză“.

Intr'un articol, d. Pierre Dupuy, directorul ziarului „PETIT PARISIEN“, scrie următoarele:

„Franța nu va putea, desigur, să se hotărască a lua o atitudine de ostilitate față de Italia, mai ales într'un moment când neînțelegerile dintre aceste două țări au fost înlăturate și când suspiciunile și rivalitățile dintre Italia și Mica Înțelegere sunt pe punctul de a dispărea.

Ziarele din 5 Septembrie, fără a ascunde gravitatea stadiului în care se află problema abisiniană, constată cu vădită satisfacție că prima ședință a Consiliului Societății Națiunilor, n'a dat loc la niciun incident regretabil, subliniind în același timp tonul moderat pe care l-a adoptat d. Eden, în discursul său.

„Erau temeri că s'ar putea produce un incident anglo-italian, serie LE JOURNAL, dar el nu s'a produs deoarece d. Eden a vorbit cu multă moderație. Situația rămâne foarte gravă. Răgazul este seurt și de aceea se impun ca el să fie cât mai bine folosit“.

PETIT PARISIEN serie:

„D. Eden a contribuit mult la crearea unei atmosfere de destindere, care s'a stabilit repede, în cinda tuturor temerilor. Declarația baronului Aloisi a fost mai ales un rechizitor zdrobitor împotriva Abisinie. Concluziile acestui rechizitor au impresionat profund consiliul, deoarece ele lasă să se întrevadă amenințarea unor apropiate ostilități“.

Ziarele de extrema stângă, continuă campania lor violentă împotriva Italiei și în favoarea unor sancțiuni aplicate de Societatea Națiunilor.

Organul socialist LE POPULAIRE critică discursul d-lui Aloisi:

„Nici nu s'ar putea dovedi în mod mai luminos, serie ziarul, că eforturile de conciliere desfășurate de d. Laval, sunt menite eșecului. Datoria Societății Națiunilor este să evite războiul. În acest scop, ea trebuie să aplice cu toată rigoarea pactul său. Aplicarea unor sancțiuni economice și financiare ar fi suficientă“.

Ziarele franceze din 6 Septembrie exprimă temeri că incidentele petrecute la Geneva ar putea avea urmări regretabile.

Asupra intervenției profesorului Jèse, părerile sunt împărțite, dar majoritatea ziarelor condamnă vehemența sa.

„Reprezentantul Abisinie, serie LE MATIN, a răspuns în termeni violenți și uneori injurioși“.

LE JOURNAL scrie:

„D. Jèse a atacat pe italieni în termeni inelificabili.

Nu e deci nicio mirare că reprezentanții italieni au socotit inadmisibile astfel de argumente, pe atât de inutile pe cât de deplasate“.

După L'OEUVRE în discursul reprezentantului Abisiniei n'a fost niciun atac: „D. Jêse, serie acest ziar, n'a făcut decât să releve toate punctele din nota italiană și n'a spus, chiar după părerea celor mai fervenți italo-fili decât adevărul, și nici măcar tot adevărul“.

Incidentul provocat de părăsirea ședinței Consiliului Societății Națiunilor, de către delegația italiană, este înregistrat de presa franceză ca ceva așteptat și fără consecințe grave imediate.

Comentariile sunt rare. Toate ziarele din 6 Septembrie și în special LE MATIN, LE JOURNAL și L'ACTION FRANÇAISE, deplâng faptul că consilierul Abisiniei, d. Gaston Jêse, este francez și încă profesor de drept și cred că datoria sa ar fi fost să se abțină de a presăra expunerea sa cu considerații anti-fasciste.

Rare sunt ziarele care vor să tragă o concluzie:

Astfel L'OEUVRE scrie:

„Este bine pe deoparte că d. Laval se plasează evident printre apărătorii păcii. Cât despre Italia, ea a voit, fără îndoială, ridicând incidentul de ieri, să constrângă consiliul să accepte teza sa despre inferioritatea Abisiniei. Este greu de crezut că ea va răuși, dar e sigur că mergem către mari complicații“.

Pierre Bernus scrie în LE POPULAIRE:

„D. Mussolini vrea sau nu războiu? După prima ședință dela Geneva se poate răspunde fără teamă și fără risă: da, o vrea. Dar chestiunea care domină în adevăr toate celelalte, este de a ști dacă va întâlni sau nu la Geneva o voință mai tare decât a sa. Desigur, d. Mussolini își dă socoteala că frontul internațional rezistă cu toate puterile și Franța cea dintâi este legată fidel și strâns de pact și că el speculează în zadar disensiunile și complezențele. Aceasta va face să cedeze voința lui de războiu. Conversațiile care au dat greș la Paris se vor putea reînoi la Geneva. Agresiunea fatală va fi evitată. Pacea și pactul vor putea fi salvate. Salvate, una prin cealaltă“.

Correspondentul lui L'INTRANSIGENT, d. Jean Thouvenin, comunică dela Geneva: „Desigur, incidentul brutal, provocat ieri în plină ședință a consiliului, prin plecarea reprezentantului Italiei, nu este făcut să aranjeze lucrurile. Dar de asemeni nu trebuie să dramatizăm. Trebuie să reducem faptele la adevăratele lor proporții. În această privință, Italienii însșiși au ținut să declare azi dimineață că incidentul nu avea nimic de a face cu fondul în chestiunea, că plecarea delegatului italian era provocată de o chestiune de prestigiu, și că nu poate să dăuneze în niciun fel relațiile dintre guvernul din Roma și Societatea Națiunilor“.

LE TEMPS, scrie:

„Adevărul este că campania care se urmărește în favoarea aplicării sancțiunilor Italiei, pleacă într-o oarecare măsură dintr-o pasiune anti-fascistă, fascism pe care unii l-ar voi atins de o acțiune colectivă, întreprinsă sub scutul Societății Națiunilor. Acestei preocupări unii nu ar fi ezitat să-i sacrifice pacea Europei. Resentimente obișnuite împotriva regimului italian, interese particulare, asupra cărora afacerea Rickett a proiectat o lumină stranie, mistică, pacifistă a mulțimilor rău informate de realitățile ceasului, atitudinea britanică cu privire la viitorul Sudanului și Egiptului, toate acestea stau la baza violențelor mișcări care caracterizează neliniștea dela Geneva.

„Ar trebui să desnădăjduim asupra rațiunii omenesti,

dacă bunul simț nu ar învinge tragicele eventualități care pot să se prezinte bine“.

LA LIBERTE, scrie:

„În total, Italia se arată gata la rezistență pe toate fronturile. Am face rău dacă am crede că va fi convinsă ușor să cedeze acolo unde ea crede de cuviință că trebuie să învingă“.

Ziarele din 7 Septembrie înregistrează cu satisfacție impresia de destindere ce s'a produs la Geneva, dar nu-și fac iluzii prea mari. Ele recunosc că situația continuă să fie extrem de delicată și că dacă Italia nu se arată mai conciliantă, va fi greu să i se admită pretențiile.

ECHO DE PARIS crede că pozițiile au rămas neschimbate. „Fondul rămâne probabil identic. Cauza italiană ar putea să aibă de suferit dacă d. Laval ar părăsi rolul său de mediator, accentuându-și evoluția spre Anglia. Așa se explică revirimentul de ieri, pe care, din nefericire avem motive să-l credem superficial“.

L'OEUVRE subliniază că coaliția națiunilor hotărâte să impună respectarea pactului se întărește pe fiecare zi. „Italia a înțeles că unanimitatea națiunilor este cimentată la Geneva, pentru aplicarea pactului în cazul unei declarații de războiu“.

„Dar în fond, încheie L'OEUVRE, primejdia războiului sau a unui început de războiu pare inevitabilă pentru toți delegații dela Geneva.

„Dacă Italia acționează în așa fel încât pactul Societății Națiunilor să fie rupt, atunci va urma ocuparea de către Anglia a regiunii din Apusul Abisiniei, dela lacul Rodolph până la lacul Tsana.

„Astfel, singura regiune bogată din Abisinia va fi în mâinile englezilor, iar războiul se va desfășura în tot restul teritoriului abisinian“.

În numărul din 7 Septembrie, L'INTRANSIGENT, anunță din Roma:

„Faptul nou ivit în conflictul Italo-Abisinian, de care nu se vorbește încă pe față la Roma, dar care este în aer, îl constituie eventualitatea unei conferințe a celor trei mari puteri, Anglia, Franța și Italia, într'un oraș din Nordul Italiei, poate chiar la Stressa.

„Dacă lucrările comitetului de cinci se dovedesc incapabile de a determina un acord imediat, e probabil că se va recurge la o conferință a d-lor Mussolini, Hoare și Laval, sau Mussolini, Baldwin și Laval, conferință care s'ar întruni într'o localitate din Nordul Italiei“.

Deși constată că la Geneva calmul se menține, ziarele din 8 Septembrie sunt destul de pesimiste în ce privește rezultatele lucrărilor comitetului de cinci, însărcinat să examineze conflictul italo-abisinian.

„Nimic nu este mai incert — serie LE MATIN, — decât ca negocierile comitetului de cinci să ajungă la un rezultat clar și definitiv“.

Ziarul arată apoi că noile propuneri care s'ar face Italiei, ar consta în următoarea ofertă: să se institue în raporturile dintre Italia și Abisinia un regim asemănător aceluia care există în relațiile dintre Marea Britanie și Irak. Acest regim ar urma să fie acceptat însă și de Abisinia. „Proiectul acesta, adaugă LE MATIN, va fi fără îndoială respins dela început de d. Mussolini“.

LE PETIT PARISIEN scrie: „Toată lumea este din ce în ce mai incredințată că toate străduințele desfășurate pentru a se înlătura deslănțuirea ostilităților nu vor isbuti să convingă pe d. Mussolini de a primi noile pro-

puneri care, probabil vor fi mai largi decât cele luate în considerare la conferința din Paris. Ideea că ciocnirea între Italia și Abisinia este de neînălțurat de acum încolo, se răspândește în rândurile delegaților dela Societatea Națiunilor, care se gândesc de pe acum la ceea ce va trebui să se facă în clipa când cea dintâi lovitură de tun va fi trasă la frontiera dintre Eritreia și Abisinia“.

„Sunt forte puține nădejdi — constată LE JOURNAL — de a vedea comitetul de cinci ajungând la un rezultat favorabil“.

LE FIGARO semnaleză că se vorbește mult de o eventuală întrevvedere a d-lor Mussolini, Laval și Baldwin sau Samuel Hoare, într'o localitate din Nordul Italiei, în cazul când străduințele comitetului de cinci nu ar da niciun rezultat. „Această întâlnire nu este decât un proiect, care nu va putea lua o formă decât mult mai târziu“, adaugă ziarul.

Atenția ziarelor din 9 Septembrie se îndreaptă mai puțin asupra lucrărilor comitetului de cinci, fiind reținută de deschiderea sesiunii Adunării anuale a Societății Națiunilor.

Presă se întreabă în deosebi dacă Adunarea Societății Națiunilor va evoca conflictul italo-abisinian deși această chestiune se află acum în studiu comitetului de cinci, desemnat de Consiliul Societății Națiunilor.

PETIT JOURNAL scrie: „Dacă conflictul ar fi evocat în condițiuni de sureșitare, în cursul ședințelor Adunării se va căuta să se împiedice discuția și să se continue lucrările privitoare la chestiunile normale din ordinea de zi, invocându-se argumentul că lucrările comitetului de cinci sunt încă în curs. Ar fi poate greu să se erceze în jurul soluționării problemei abisiniene, ceea ce atmosferă calmă de care au nevoie reprezentanții consiliului“.

EXCELSIOR scrie: „Pare greu să se evite venirea problemei abisiniene în fața Adunării Societății Națiunilor. Cereurile engleze declarau că prima preocupare a d-lui Samuel Hoare, este aceea de a avea conversații cu d. Laval, imediat după înapoierea acestuia la Geneva. Dacă discuția ar începe dela tribuna Adunării Societății Națiunilor, d. Samuel Hoare ar lua personal cuvântul“.

LE JOURNAL scrie: „Un profan nu ar putea să se abțină de a spune că vom asista la o discuție extrem de însuflețită. Aceasta este poate o eroare. Vom auzi evident apeluri ample adresate solidarității. Vom vedea lăudându-se marile principii și denunțându-se imperialismul în general. Evident că marile preocupări actuale nu vor putea să lipsească de a inspira discursurile, dar oratorii vor trebui să se mulțumească de a face numai aluzii. Lor le este interzis de a atinge miezul chestiunii“.

Presă engleză.

MANCHESTER GUARDIAN din 4 Septembrie reproduse declarația senatorului american Pope, făcută presei la Geneva, din care reese atitudinea Statelor-Unite față de conflictul Italo-Abisinian, în ce privește Liga Națiunilor. D. Pope e de părere că oricare ar fi acțiunea pe care o va lua Liga, va avea un efect profund asupra politicii externe a Statelor-Unite. Statele-Unite au tot interesul ca să sprijine Liga Națiunilor, precum și acela de a se menține departe de orice războiu. În momentul de față o bună parte din opinia publică americană este în favoarea sistemului de securitate colectivă. Dacă Liga Națiunilor reușește să înlătore un războiu între Italia și Abisinia, va dovedi lumii că

este capabilă să aplice cu succes acest principiu, ceea ce va câștiga complet simpatia Statelor-Unite, ducând până la o cooperare. În caz contrar, dacă străduința colectivă nu reușește în actuala criză, d. Pope crede că progresul omenirii către un sistem al legii și ordinii, va fi oprit în loc pentru multă vreme.

Pe de altă parte, ziarele mai reproduc și un articol al colonelului House, din revista LIBERTY, favorabil Italiei, și în care spune că armatele italiene din Africa pot pune temelile unui nou imperiu roman, destul de întins pentru a da poporului italian puțința de a respira:

„Dacă d. Mussolini reușește, adaugă colonelul House, atunci Italia se va putea extinde în Africa fără să producă o explozie în Europa. Pacea lumii depinde de Anglia, Franța, Rusia și Statele-Unite, cari stăpânesc lumea“.

În concluzie, autorul articolului recunoaște legitimitatea eforturilor făcute de Italia, Germania și Japonia, pentru a primi o parte convenabilă de colonii, care nu le-au fost acordate prin tratatul dela Versailles.

DAILY MAIL din 4 Septembrie publică un articol de fond, foarte drastic, la adresa Ligii Națiunilor, în care cere ca Anglia să abandoneze orice idee despre aplicarea sancțiunilor. Numește forul dela Geneva „Liga Halucinațiilor“, și apoi adaugă că Franța își dă bine seama de acest fapt că „sancțiuni înseamnă războiu“, și deci ea este nimită de atitudinea Angliei.

DAILY HERALD din 5 Septembrie caută să doveadă în articolul de fond respectiv, că nu Italia este cea care are dreptul să judece pretențiile greșeli de care este acuzată Abisinia, ci un for mai înalt, acela al Ligii Națiunilor. Că încheiere spune, repetând concluziile rezoluției congresului Trade-unionilor, că Italia „amenință principiile esențiale ale civilizației“, și că un războiu de cucerire în Abisinia înseamnă „distrugerea temeliiilor civilizației“.

Atitudinea delegaților Italiei la ședința consiliului Societății Națiunilor este sever criticată de ziarele engleze.

TIMES din 6 Septembrie notează cu amărăciune, demonstrația tacticii italiene, „care, timp de câteva minute a pricinuit o adevărată stupeoare“.

„Refuzul Italiei de a continua discuția cu Abisinia, pe terenul Societății Națiunilor — scrie TIMES — constituie un argument nou, absolut inadmisibil. El apare eu atât mai ciudat cu cât Italia a sprijinit odinioară cererea Abisinienei de a fi primită în Societatea Națiunilor“.

TIMES subliniază că desigur, cea mai mare parte din memorandumul italian despre stările din Abisinia, corespunde realității. Dar aceste stări nu erau altfel acum doisprezece ani, când Italia a ajutat Abisinia să intre în Societatea Națiunilor.

Vorbind despre situația la Geneva, TIMES arată că ea este foarte gravă. Străduințele de a se numi un comitet restrâns de conciliațiune nu au reușit. Tot ce se poate aștepta dela actuala sesiune a consiliului este să pună stavilă primejdiei iminente de războiu. Impotrivirea față de politica italiană s'a arătat a fi la Societatea Națiunilor, în ședința de miercuri, mai puternică decât era de așteptat.

DAILY HERALD din 6 Septembrie în articolul său de fond, este de părere că acțiunea colectivă a membrilor Ligii Națiunilor va reuși să asigure pacea.

Ziarul crede că aceeași atitudine va fi urmată de Statele scandinave, Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică dornice să întărească autoritatea Societății Națiunilor.

FINANCIAL NEWS din 6 Septembrie comentează foarte favorabil discursul ținut de d. Litvinoff. Ziarul vede în acest discurs o aderare a Uniunii Sovietelor la punctul de vedere britanic.

În general, toate ziarele engleze din ziua de 7 Septembrie au articole de fond și de reportaj foarte optimiste asupra întorsăturii pe care au luat-o lucrurile la Geneva.

Astfel DAILY TELEGRAPH din 7 Septembrie crede că este în măsură să anunțe, prin corespondentul său diplomatic dela Geneva, că d. Laval ar fi pregătit un nou plan pentru organizarea serviciului de poliție internațională în Abisinia.

Vechiul plan care fusese supus Societății Națiunilor, prevedea o trupă de poliție compusă din soldați abisinieni și comandată de ofițeri europeni.

Planul d-lui Laval, amintind succesul cu care au fost utilizate trupele internaționale în teritoriul Saare, ar propune membrilor Societății Națiunilor să pună la dispoziția organizației dela Geneva o trupă internațională de jandarmie, care să asigure serviciul de poliție în Abisinia.

În fața unei asemenea propuneri, delegații dela Geneva ar trebui, evident, să ceară avizul guvernelor lor.

Impresia pe care corespondentul lui DAILY TELEGRAPH a cules-o din cercurile delegației italiene în legătură cu acest plan, este că Italia nu l-ar subscrie decât cu condiția ca Societatea Națiunilor să se asocieze la condamnarea pe care Italia a pronunțat-o împotriva Abisinieii.

TIMES, din 7 Septembrie, e convins că s'a evitat punctul mort la care părea că ajunseseră desbaterile dela Geneva. Aprobarea de către delegatul Italiei pentru constituirea unui comitet de 5 este încurajătoare. „Mecanismul păcii din Liga Națiunilor își continuă opera și prin urmare sunt speranțe pentru o soluție pașnică“.

MORNING POST din 7 Septembrie spune: „O rază de speranță a pătruns în întunericul dela Geneva, odată cu asentimentul Italiei la numirea unui comitet de cinci, în care va lua parte: Anglia, Franța, Spania, Polonia și Turcia“.

Ziarele laburiste arată un entuziasm mai moderat față de noua situație dela Geneva. MANCHESTER GUARDIAN din 7 Septembrie spune că s'a făcut un oarecare progres la Geneva, prin înființarea comisiei de conciliere. DAILY HERALD și NEWS CHRONICLE cu aceeași dată, arată că d-nii Laval și Eden au raportat un succes „forțând“ pe baronul Aloisi să cedeze, deși a luptat aprig contra planului pentru numirea unei comisii de cinci, numit „Comitetul de conciliere“.

DAILY MAIL din 7 Septembrie vine cu știrea senzațională că Sovietele lucrează contra păcii. Se referă prin aceasta la discursul d-lui Litvinoff, din care spune că reiese:

„Forțe dezagregante sunt la lucru ziua și noaptea pentru a obține condamnarea Italiei, indiferent de faptul că rezultatul va fi un războiu în Europa“. Apoi, continuă: „Moscova nu se teme de un atare războiu, de oarece crede că un conflict în Europa va ajuta mult la

răspândirea doctrinelor bolșevice. Iată deci motivul campaniei intense de propagandă contra Italiei pe care tot ce este socialist și comunist în Europa o întreprinde sub comanda Internaționalei a treia“.

MORNING POST din 8 Septembrie este informat de către corespondentul său politic, că propaganda Italiană în Egipt îngrijorează cercurile guvernamentale din Londra. Știrile respective relevă faptul că se face o campanie intensă de a stârni gruparea Wafd, precum și alte fracțiuni nemulțumite, spre a exploata ocaziile care s'ar ivi din conflictul italo-abisinian.

Ziarul TIMES din 9 Septembrie publică declarațiile pe care le-a făcut Nahas Pașa, șeful opoziției egiptene, în legătură cu atitudinea partidului său, față de conflictul italo-abisinian:

„Nu va putea fi o cooperare între Egipt și Anglia, în această chestiune, decât numai în cazul când poporul egiptean ar hotărâ altfel. Există o mare deosebire între 1914 și împrejurările actuale. Astăzi noi voim și cerem independența Egiptului și nu vom lua parte la un viitor războiu alături de Anglia, decât dacă suntem puși pe picior de egalitate cu Marea Britanie“.

Presă italiană.

Ocupându-se de desbaterile care au avut loc la Consiliul Societății Națiunilor, GIORNALE D'ITALIA din 5 Septembrie scrie că cele două directive principale pe care politica italiană le-a urmat în ultimii 40 ani, și în special în cursul celor zece ani din urmă, sunt căutarea unor teritorii folosite de nevoile de expansiune națională și voința de colaborare pașnică.

Acest fapt rezultă în mod clar din memoriul prezentat ieri la Geneva de d. Aloisi și este demonstrat de tratatul de amicitie italo-abisinian din 2 August 1928. După ce arată modul în care Abisinia a răspuns la această atitudine a Italiei și după ce subliniază faptul că încrederea Italiei în posibilitățile unei colaborări pașnice cu Abisinia a depășit limitele cele mai îndepărtate, GIORNALE D'ITALIA conchide, afirmând că declarațiile făcute la Geneva de reprezentantul Italiei, documentate pe larg, oferă Statelor civilizate, reprezentate în consiliu, un mijloc direct de a-și pune la adăpost responsabilitatea, fără să și-o angajeze în mod periculos în faptele rele ale Abisinieii.

Același ziar, cu data de 6 Septembrie, referindu-se la un articol al ziarului parizian „Le Temps“, scrie că ceea ce ziarul francez voiește să ofere Italiei, pentru a-i satisface necesitățile de expansiune și securitate, este un blid de linte.

„Le Temps“, continuă ziarul italian, vorbește despre posibilitatea unei asistențe colective franco-anglo-italiană în Abisinia, în toate domeniile vieții locale și sub forma unui tratat în patru, aprobat de Societatea Națiunilor“.

„Această formulă, adaugă GIORNALE D'ITALIA, nu poate fi decât odată mai mult respinsă fără discuție și în mod categoric. Căci, pentru nevoile și drepturile Italiei, ea este insuficientă și chiar nepotrivită“.

Ziarul italian enunță apoi motivele cunoscute, care nu permit luarea în considerare a unei astfel de soluții, care ar face din Abisinia, în loc de obiectul tratatului, astfel cum era în tratatul dela 1906, subiectul lui. Acest fapt ar însemna pe de altă parte ridicarea Abisinieii dela situația de Stat sălbatic la nivelul celor trei mari puteri. El ar însemna în plus o consacrară solemnă a politicii agresive și ostile, urmată timp de 40 ani de Abisinia față de Italia.

„Noul tratat în patru n'ar face, continuă *GIORNALE D'ITALIA*, decât să acorde noi avantaje Franței și Angliei, care sunt încă de multă vreme și din plin înzestrate cu domenii coloniale și aceasta numai pe cheltuiala Italiei.

„În sfârșit, prezența celor trei puteri în Abisinia ar da loc în mod fatal la noi ciocniri de interese și la noi friecțiuni cronice, din care Abisinia n'ar avea decât de folosit.

„Italia, conchide *GIORNALE D'ITALIA*, vrea condițiuni clare, categorice și definitive, fără echivoc și egale cu acelea pe care Franța și Marea Britanie le-au stabilit în coloniile lor“.

POPOLO D'ITALIA, din 7 Septembrie, publică un articol, spunând între altele:

„Franța și Anglia pot doar complica dificultățile abisiniene cu formula asistenței colective.

„Este nevoie de o situație limpede: dezarmarea Abisiniiei și controlul prin ocupație militară“.

Totuși ziarul dă asigurări că Italia va respecta drepturile recunoscute în mod regulat Franței și Angliei prin tratate.

GIORNALE D'ITALIA, din 7 Septembrie, ca de altfel cea mai mare parte a presei italiene, denunță campania internațională antifascistă, care, după părerea sa, s'ar desfășura în momentul când la Geneva au loc desbaterile în jurul afacerii abisiniene.

Ziarul aduce în primul rând acuzații laburistilor englezi, al căror congres s'a pronunțat contra politicii dusă de Italia în Africa. Această mișcare este prezentată ca un efort al elementelor revoluționare din Europa, în serviciul imperialismului britanic. Acest efort este considerat ca putând turbura pacea Europei.

„Cei care conduc mișcarea — spune ziarul — sunt adevărații incendiatori, care, sub pretextul că voesc să stingă mieul focar din Africa, aruncă gaz peste foc și aprind flăcările gigantice ale unui incendiu mondial. Războiul sancțiunilor, preconizat de socialiști, este tentativa supremă destinată să învingă forțele contrarii. Italia rămâne dârză și fără frică“.

Acuzând politica Angliei, că s'a străduit de mai bine de 100 de ani încoace, să ridice popoarele europene unele împotriva altora, ca să-și slujească propriile interese *GAZETTA DEL POPOLO*, din 9 Septembrie scrie:

„În ziua în care Franța, Italia și Germania vor înțelege că timp de un secol n'au fost decât niște pionii în jocul Angliei, ele își vor da seama, astfel cum s'a produs acordul din 7 Ianuarie, dintre Franța și Italia, că se pot lipsi de directivele Marelui Britanii, pentru a-și pune în armonie interesele lor, jocul Angliei s'ar termina și poate s'ar termina nu numai acest joc“.

Referindu-se la negocierile dela Geneva, *CORRIERE DELLA SERA* cu aceeași dată declară:

„Intorsătura pe care a luat-o la Geneva diferendul italo-abisinian este caracteristică cercurilor geneveze și nu poate mira pe nimeni. Este clar că dacă Italia urmărește cu atenție lucrările Societății Națiunilor, pentru a-și desăvârși experiența, ea rămâne totuși complet străină de aceste discuțiuni și este pe deplin indiferentă la eventualele concluzii la care s'ar ajunge la Geneva.

„Ne bizuim, adaugă ziarul, mai ales pe noi înșine, deoarece lucrând cu liniște și fermitate vom putea sfărâma carapacea ipocriziei diplomatice, și vom putea atinge acea adâncă conștiință istorică a popoarelor, care dă totdeauna dreptate celor puternici și stăruitori“.

Presa germană.

Ziarele germane au subliniat înăsprirea relațiilor anglo-italiene, prin concesiunea bogățiilor petrolifere din Abisinia, Societății Anglo-Americane, reprezentate de d. Rikett. (*FRANKFURTER ZEITUNG*, din 3 Septembrie, articolul de fond „Ulei peste foc“).

Relativ la ședința Consiliului Ligii Națiunilor, *DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG*, din 6 Septembrie, în rubrica „Părerea noastră“, constată că nimeni din reprezentanții Statelor tripartitei n'a putut exterioriza motivul refuzului d-lui Mussolini de a accepta exploatarea economică pașnică a Abisiniiei.

„Și în rechizitoriul lui Aloisi, — relevă ziarul, — lipsește orice motivare a faptului că Italia stăruie în a duce la capăt un lucru, fără Geneva, sau contra Genevei, ceea ce ar fi putut realiza tot atât de bine cu Geneva. Cele trei puteri vor să negocieze, prin urmare, în culise. Care e situația? Mussolini, prin gura lui Aloisi, a declarat pe Negus drept incapabil de a da satisfacții. Un asalt de arme între Italia și Abisinia n'ar fi prin urmare un duel, și mai puțin un războiu, ci tocmai „o expediție de pedepsire“. Dacă Ligii Națiunilor îi convine această formulă, „pacca“ ar fi salvată. De bună seamă așa trebuie înțeleasă declarația optimistă a lui Eden, că Anglia tot mai speră într-o reglementare pașnică“.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 4 Septembrie publică un editorial pe două coloane întregi, intitulat: „A fi sau a nu fi“, punând în legătură succesul sau eșuarea soluționării pașnice a conflictului italo-abisinian, cu „ceasul fatal al ideii Ligii Națiunilor“.

„Două accepțiuni au curs: una care exclude războiul între popoare, ca mijloc de lichidare a vreunui litigiu, și alta care, conform unui cuvânt al lui Mussolini, dau Ligii Națiunilor atribuția unei „curți superioare de justiție a popoarelor“.

„Totuși realitatea decide altfel. Deși, — menționează ziarul, — Franța știe perfect, precum a scris un cunoscător, senatorul și fostul ambasador Henri de Jouvenel, că cei șasezeci de judecători ai Adunării Ligii Națiunilor înclină în majoritatea lor să condamne Italia, Franța totuși nu e dispusă la rândul ei să cedeze acestei opinii publice mondiale, ei se opune la aplicarea dispozițiilor neechivoce ale statutului Ligii Națiunilor. Am putea avea milă de împotmolirea logice în care trebuie să se refugieze publicistica poporului, cu gândirea clară, pentru a demonstra că Liga Națiunilor n'are nevoie de a interveni în conflictul italo-abisinian, și că și-ar călea îndatoririle dacă ar interveni“.

Relevând opoziția Franței, față de Anglia, ziarul adaugă: „E de mirare că tocmai Franța acuză guvernul englez de a abuza de Liga Națiunilor în scopuri egoiste, ceea ce Franța care niciodată n'a văzut altceva în Liga Națiunilor decât un mijloc pentru sprijinul și apărarea propriei sale politici“.

„Anglia, — continuă ziarul, — este pozitivă pentru Ligă; Franța e negativă pentru Ligă“.

Ziarul amintește de declarațiile mai vechi ale d-lor Henriot și Boncour, care cereau sancțiuni în cazul violării tratatelor și în cazul violării pactului Kellogg de neagresiune. În încheiere cere aplicarea sancțiunilor de către Liga Națiunilor. „și această chestiune — subliniază ziarul — grație abilității tacticei engleze a devenit o rezoluție doar a Franței.

„Rezoluția în fața căreia stă Franța se numește acel „A fi sau a nu fi“ al Ligii Națiunilor“.

„KÖLNISCHE ZEITUNG“, din 5 Septembrie, crede că faptul cel mai important din sesiunea Ligii Națiunilor e participarea Italiei la desbateri.

Din rechizitorul lui Aloisi ar reieși că Italia cere excluderea Absiniei din Liga Națiunilor din cauza stării de barbarie a acelei țări. Aceasta ar duce la cererea unui mandat pentru Absinia. Ziarul crede că pledoaria d-lui Aloisi a avut multe puncte nefavorabile pentru Italia:

„In total — termină ziarul — până acum nu a avut loc la Geneva decât o hârțuială; „lupta decisivă“ se așteaptă de aci înainte“.

„BERLINER TAGEBLATT“, prin corespondentul său special la Geneva, prim-redactorul d. Paul Scheffer, a ținut la curent opinia publică germană despre desfășurarea desbaterilor în articole ale căror titluri vorbesc suficient: „Nelămurire geneveză“, (B. T. din 4 Septembrie); „Timpul presează“. (B. T. din 5 Septembrie) în care Paul Scheffer se folosește de expresia profesorului Jêzc, pentru a căuta iminența pericolului războiului în Abisinia. În articolul „Probe noi la Liga Națiunilor“ (B. T. din 6 Septembrie) d. Scheffer relevă greutatea aplicării articolului 15 din Statutul Ligii Națiunilor pentru numirea unui comitet de arbitri în conflictul italo-absinian.

„Dacă am fi răutăcioși — adaugă Scheffer — am putea spune că Societatea Națiunilor se simte actualmente atât de slabă încât nu mai este în stare să desfășoare nici atâta putere încât să facă ceva pentru întărirea ei“.

Raportul de forțe și de influențe în sânul comitetului de cinci, instituit de Consiliul Societății Națiunilor, pentru examinarea conflictului italo-absinian, este calculat în felul următor într'un articol apărut în BERLINER TAGEBLATT, sub semnătura d-lui Paul Scheffer, în ziua de 7 Septembrie:

„In comisiunea instituită acum, Uniunea Sovietelor este reprezentată prin Turcia. Este notoriu că relațiile dintre Polonia și Italia au devenit mai strânse. Cât despre Spania se pare că ea va susține punctul de vedere englez“.

Autorul constată că situația a fost ușor ameliorată în sensul că Italia a acceptat procedura regulată, în cadrul Societății Națiunilor, colaborând chiar la stabilirea acestei proceduri. Cât despre amenințările formulate de Italia, pentru cazul când ea n'ar căpăta deplină satisfacție, ele au fost menținute în întregime.

Presa maghiară.

8 ORAI UJSÁG din 7 Septembrie relatează dela corespondentul său din Adis-Abeba, că în capitala Abisiniană, iarăși domnește o atmosferă de panică.

„In cursul săptămânii precedente, când se răspândise știrea concesiunii petrolifere acordată de Negus, atmosfera se liniștise. Cu atât mai mult s'a accentuat apoi neliniștea în sânul populației când a aflat că grupul American a renunțat la concesiune. Neliniștea este sporită și de îngrijorarea cercurilor guvernamentale că Absinia va suferi înfrângere și la Geneva. Atmosfera de panică este caracterizată și de faptul că în capitală cirenlă cele mai fantastice versiuni că Impăratul Haile Selasie s'a îmbolnăvit subit, și ceva mai mult, se vorbea că un bucatar plătit ar fi otrăvit pe suveran.

„In ziua de 5 Septembrie dimineța, s'a întrunit în palatul Guebbi, marele sfat, sub președinția Negusului, la care au participat nu numai membrii guvernului, ei și viceregi aflată în capitală. După informații demne de toată încrederea, la ședința marelui sfat, — zice ziarul — s'au ivit grave divergențe între Impărat și cei mai puternici doi viceregi: Rasul din Gondar, Maleus și Rasul din Godsam, Cassar. Divergențele dintre Impărat și vice-regi se agravează din ce în ce mai mult“.

In continuare ziarul scrie:

„Panica a cuprins și pe albi din capitală. In ultimele două zile au părăsit orașul vreo 200 de albi. Străinii își amintesc de cuvântarea dela 15 August a Impăratului Haile Selasie, când printre altele a spus: „Vai albidor, dacă va izbucni leul nestăpânit“!

„Eri când s'a lansat în capitală șovinul că Absinia va fi exclusă din Liga Națiunilor, foarte mulți străini s'au refugiat la Legațiunea Engleză, singura care are apărare armată.

„Și atitudinea tinerilor absinieni, din ceas în ceas este mai temerară. Șeful lor, fiul ministrului de externe Heroni, a spus că europenii nu trebuie tolerați în țară, decât atâta timp cât se comportă ca oaspeți modesti. Pare că tinerii absinieni cred că a sosit timpul să activeze, întru cât fac întinse pregătiri pentru atacarea albilor.

„Eri au manifestat pe străzile capitalei și au ținut discursuri incendiare, unei sute de tineri abisinieni, înarmați până în dinți. Ei au oprit automobilul condus de un ziarist american, l'au dat jos, și cu strigăte de „Nes unds“ (câine alb) au răsturnat mașina într'un șanț. Ziaristul zadarnic le-a arătat marea legitimație galbenă, de ziarist, semnată personal de Impărat, pe care o avea atârnată pe piept. Acesta este primul caz când indigenii nu au respectat legitimația de ziarist dată de Negus. Din acest caz se deduce că dacă Liga Națiunilor ar blama Abisinia, indigenii ar răspunde cu progrom contra albilor“.

Presa sovietică.

„Continuând să publice reportajii zilnice asupra tratativelor de aplanare a diferendului italo-absinian și a raporturilor între statele europene direct interesate de problema etiopiană, presa sovietică a început să publice și articole de comentarii consacrate acestei chestiuni.

Astfel, în numărul din 30 August a apărut un mare articol semnat de Carol Radec, purtând titulatura „Conturile italiene pe masa engleză“.

Autorul articolului începe cu afirmația că la început părea că înreaga politică externă a Italiei a fost bazată pe deosebirea de interese între Italia și Franța, care, după părerea autorului, s'a manifestat în problemele Africii de Nord și în chestiunile europene și și-a găsit expresia în: „tendința Italiei de a înlătura influența Franței de pe continentul european“.

„Conflictul între Italia și Anglia, — afirmă ziarul — a făcut ca divergențele franco-italiene, cari au fost oarecum aranjate, dar nu înlăturate, să fie lăsate pe planul al doilea“.

După ce citează diferite articole din mai multe ziare engleze, franceze, italiene și germane, autorul își exprimă părerea că pericolul la care s'ar fi expus Anglia, în cazul când s'ar angaja într'un război, ar fi prea mare. „De aceea trebuie să presupunem că, chiar în cazul atacului deschis al Italiei împotriva Abisiniei, Anglia nu va lua nicio măsură radicală împotriva Italiei“.

In concesiunea exploataților de petrol abisinian conșorțiului anglo-american, presa sovietică a văzut o manevră a Angliei, pentru a lovi în interesele Italiei în Abisinia.

„In esența lui, spune ziarul PRAVDA din 1 Septembrie, întreg diferendul italo-absinian, nu este decât un conflict între imperialismul englez și cel italian.

„Faptul că Anglia a recurs la capitalul american se explică prin aceea că problema luptei între interesele imperialiste, este o problemă foarte complexă. Anglia caută aliați în acțiunea sa împotriva Italiei. Dat fiind că, Franța a făcut să se înțeleagă că nu intră în intențiile ei o acțiune anti-italiană, Anglia a fost nevoită să se adreseze Americii, eu toate că acum câtva timp ea s'a împotrivit încercărilor făcute de un grup de capitaliști americani de a obține concesiuni în Abisinia“.

Comentând discursul pronunțat de către d. Litvinov, comisar al afacerilor străine al Uniunii Sovietelor, în ședința dela 4 Septembrie a Consiliului Ligii Națiunilor, ziarul IZVESTIA subliniază importanța capitală a acestui discurs, care este, afirmă ziarul, „expresia punctului de vedere al guvernului sovietic în conflictul italo-abisinian“.

După ce expune punctele principale ale discursului comisarului la afacerile străine sovietic, „Izvestia“ începe cu afirmația că acest discurs exprimă de asemenea și sentimentele masei populare din Uniunea Sovietică.

„Muncitorii din Uniunea Sovietică, știu că niciodată și nicăieri cuceritorii imperialiști n'au civilizat țările înapoiate. Masele populare din Uniunea Sovietică își dau seama că un război, început în Nordul Africii, poate să provoace izbucnirea forțelor războinice și în alte părți ale lumii. De aceea, opinia publică sovietică, aprobă cu satisfacție claritatea și hotărârea cu care tov. Litvinov, a expus punctul de vedere al U. R. S. S. Popoarele din Uniunea Sovietică nu fac nicio deosebire principială între imperialismul italian și imperialismul altor puteri. Aprecierile sale față de conflictul italo-abisinian, opinia publică sovietică le bazează nu pe organizarea internă din Italia, ci pe grija de a menține pacea. Suntem siguri că acest punct de vedere corespunde și intereselor poporului Italian“.

Și organul Partidului Comunist din Ucraina Sovietică, VISTI, publică în numărul său din 28 August, un articol consacrat problemei abisiniene, în care condamnă atitudinea de provocare a Italiei, „care, spune ziarul, nici nu-și ascunde intențiunile sale războinice față de Abisinia, și numai de formă, pentru a câștiga timpul, ia parte la toate tratativele care au ca scop aplanarea conflictului“.

Ziarul este de părere că tonul adoptat de presa italiană și de reprezentanții oficiali ai Italiei, dovedește că atmosfera lumii capitaliste fiind extrem de încălcată, lumea poate să se aștepte la catastrofe mult mai grozave decât războiul în Abisinia.

„Este clar — încheie ziarul — că războiul este ultimul argument al oricărui regim fascist. Impotriva acestui „argument“, împotriva acestei convulsii a lumii capitaliste, luptă cu toată energia clasa muncitoare internațională. Numai prin eforturile muncitorilor mai poate fi salvată opera păcii“.

Presa polonă.

Sub titlul „Problema Abisinie în fața Societății Națiunilor“, ziarul ILLUSTROWANY KURJER CODZIENNY din 5 Septembrie comentează astfel situația creiată de conflictul dintre Italia și Abisinia:

„Suntem în toiul celei mai dramatice sesiuni a Societății Națiunilor, care este pusă în fața pericolului unui război italo-abisinian, poate chiar în fața unui conflict italo-englez; în orice caz în fața unor neașteptate complicații internaționale.

Membrii Consiliului Societății Națiunilor se bazează pe articolele: 11, 13, 15 și 16 ale Pactului. Nu se știe dacă

această frumoasă literatură geneveză va fi în stare să ia sancțiuni împotriva Italiei, care-și face ultimele pregătiri pentru războiul cu Abisinia. Precum se știe d. Eden va depune la Consiliul Societății Națiunilor un raport al cărui punct esențial ar fi cunoscuta propunerea anglo-franceză, care a fost respinsă de d. Mussolini la conferința dela Paris.

„Ori cum ar fi, încheie ziarul, sesiunea s'a început într'o atmosferă înăbușitoare. Nu se știe ce surprize se pot ivi dintr'un moment într'altul, de oarece nu toate cărțile d-lui Eden sunt cunoscute. Franța ar dori conform articolului 15 să legalizeze războiul, însă este nevoită să ție seamă de postulatele Miciei Înțelegeri, care trebuie să lucreze astfel încât să nu-și creeze precedente, care putea fi vreodată îndreptate împotriva ei“.

KURJER WARSZAWSKI din 7 Septembrie, sub titlul „Nori pe orizontul Genevei“, scrie între altele:

„La început se vorbea de un comitet compus din reprezentanții celor trei mari puteri, care ar urma să ia măsuri și hotărâri în conflictul italo-abisinian.

Apoi s'a revenit asupra primului proiect, alcătuit de un comitet compus din 5 membri: Franța, Anglia și trei puteri neutre: Polonia, Spania și Turcia.

Italia a aprobat formarea acestui comitet, însă cu condiția ca să nu se mai discute articolele din Pact și să nu se mai ceară confruntarea delegațiilor italieni și abisinieni.

Cu alte cuvinte, continuă ziarul, situația rămâne neschimbată: „sau război, sau capitularea Abisinie“. Acesta este ultimul cuvânt al d-lui Aloisi.

Italia profită de lipsă de acord dintre delegații diferitelor țări și se pregătește cu toată ardoarea pentru război“.

Tot același ziar, cu aceeași dată, publică o corespondență a trimisului său special din Londra, în care relatează grabnica plecare a ministrului Hoare spre Geneva, pentru a lua parte la lucrările consiliului. Optimismul englez în legătură cu conflictul italo-abisinian n'a suferit nicio schimbare.

„Se crede aci, transmite corespondentul ziarului, că chestiunea abisiniană va fi deslegată în sensul că Societatea Națiunilor va da Italiei și Angliei un mandat comun asupra Abisinie, Anglia subliniind dela început că ea se interesează numai de o regiune: lacul Tsana.

Posibilitatea unei astfel de rezolviri, conchide ziarul, depinde însă de aprobarea Abisinie“.

Ocupându-se de chestiunea conflictului italo-abisinian, în legătură cu activitatea consiliului Societății Națiunilor, oficiosul opoziției „WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 8 Septembrie publică un lung articol în care spune între altele:

„E greu de presupus că Mussolini ar putea să aștepte mai mult dela hotărârile Consiliului Societății, decât a așteptat dela Consiliul celor trei Țări.

Făcând o amănunțită expunere a diferitelor faze ale acestui conflict, ziarul continuă:

„Dacă arbitrajul actual nu va provoca războiul, oare prietenia franco-italiană va putea rezista acestor noi obligații? Opinia publică a Franței e împotriva Italiei. Apropierea franco-engleză înseamnă a concesiune pentru Germania și o apropiere franco-germană.

„E de prisos să spunem cât de însemnată ar fi această schimbare pentru Polonia. Influența Londrei asupra politicii franceze, în spiritul germanofil, ar fi însemnat altceva decât influența Romei, orientată împotriva Germaniei.

„Nu rămâne pentru Franța decât o singură cale de a ieși din această situație: un compromis avantajos pentru Italia“.

Presa ețeviană.

In numărul din 7 Septembrie BASLER NACHRICHTEN scrie:

„D. Laval a ieșit din stadiul ezitării și al cumpănirii. El optează pentru Anglia, iar nu pentru Italia. Cu inima sângerândă, dar cu rațiune sănătoasă.

„Dacă la Geneva, Franța ar părăsi Anglia, și, prin urmare, s'ar prăbuși Societatea Națiunilor, lucrul acesta n'ar fi numai falimentul unei ideologii decorative post-belice, ci ar fi, pentru ani și decenii, renunțarea Franței la apărarea engleză împotriva Germaniei.

„Anglia nu vrea un protectorat italian în Abisinia. Ceea ce nu vrea Anglia, nu vrea Franța, nu vrea Societatea Națiunilor“.

Presa austriacă.

In numărul din 7 Septembrie „REICHSPPOST“, într'un articol intitulat „Ce vrea Anglia“, subliniază că măsurile luate de Anglia în Mediterana, dau impresia că Anglia se gândește la eventualitatea unui nou Trafalgar.

„Anglia, spune ziarul, s'a arătat prea adesea nepăsătoare față de dispozițiile pactului dela Geneva, pentru ca atitudinea ei de astăzi să poată fi atribuită exclusiv prețului pe care-l pune pe respectarea acestui pact“.

„REICHSPPOST“ se declară convins că negocieri între Roma și Londra ar putea calma îngrijorările engleze după cum înțelegerea dela Algeiras a regulat pe cale pacifică diferendul colonial dintre Anglia și Germania.

Mai departe, ziarul se întreabă dacă unii oameni politici englezi nu prevăd o ciocnire inevitabilă între Imperiul Britanic existent și Imperiul Roman care se naște. „Anglia, puternică și ponderată, încheie „REICHSPPOST“, nu va lăsa desigur ca dificultățile unei situații momentane să degenereze în complicații grave“.

Presa bu'gară.

„MIR“ din 7 Septembrie, sub titlul „Sancțiunile Societății Națiunilor“, publică un articol semnat de prof. Ghenov, care scrie între altele:

„In ultimul timp se vorbește neîncetat de aplicarea sancțiunilor împotriva Italiei. Este necesar să ne explicăm cum stă chestiunea cu sancțiunile Genevei și dacă ele pot fi luate împotriva Italiei. Chestiunea e mult mai delicată decât se crede, continuă autorul. Nu e ușor să iei o sancțiune împotriva unui Stat mare cu putere suverană. După ce relatează diferitele posibilități în legătură cu pactul Societății Națiunilor, continuă:

„In conflictul concret dintre Italia și Abisinia, sancțiunile vor putea fi impuse de marile puteri: Anglia, Franța și Rusia. In condițiunile actuale, sarcina ar reveni în special Angliei și Franței, care dispun de forțe masive suficiente pentru a împiedeca Italia în planurile ei. Inșă între Anglia și Franța nu există un perfect acord în această privință.

Consiliul Societății Națiunilor ar face bine, dacă ar lăsa chestiunea conflictelor și ar da puterilor interesate putința să le aplaneze singure, căci în caz contrar războiul ar putea fi generalizat.

„Diplomația italiană cunoaște toate aceste greutăți în legătură cu sancțiunile, serie în concluzie ziarul, și de aceea e atât de îndrăzneată în apărarea pozițiilor sale și nu se teme de pericolele ce o amenință din diferite părți“.

MICA ÎNTELEGERE ȘI SITUAȚIA INTERNAȚIONALĂ.

Presa franceză.

D. Saint-Brice publică în LE JOURNAL din 1 Septembrie, următorul articol:

„Comunicatul Conferinței Micii Înțelegeri, este așa cum îl puteam prevedea. In timpuri grele, el cere fermitate și prudență.

„Mai puternică decât oricând se afirmă o hotărâre comună în toate domeniile: politic, diplomatie, economic și militar. Rețineți bine: cooperare militară. Mica Înțelegere este înainte de toate o coaliție de forțe care urmărește un scop bine definit. Iată ce i-a asigurat adevărata-i eficacitate.

„Scopul este menținerea riguroasă, în pace, a ordinii teritoriale stabile prin tratate. Mica Înțelegere acordă Societății Națiunilor un atașament ereditiv, de oarece instituția dela Geneva a fost creată în același scop. Reluarea acestei directive îmbracă un interes particular în momentul în care criza abisiniană zdruncină temeliele Ligii. Nu din întâmplare comunicatul dela Bled întrebuintează, pentru a califica rolul Societății Națiunilor, termenul de „unic“. Aceasta însemnează că ordinea nu poate fi menținută de cât în cadrul noului organism internațional. Aceasta înseamnă totodată că nu trebuie să se permită ca inițiative imprudente să compromită singura speranță.

„Mica înțelegere vrea să aibă aerul că e optimistă. Ea vrea să creadă că evenimentele vor evolua în așa fel în cât să permită reușita proiectelor schițate la Londra și la Stresa.

„De sigur că va produce mirare faptul că Pactul Oriental vine mereu în prima linie. Cu ce insistență se subliniază că Mica Înțelegere aprobă combinația pactelor de neagresiune, de neasistență agresorului și de asistență mutuală, care au primit aprobarea Angliei și a Franței.

„Și Italia? Va fi și ea satisfăcută de adeziunea dată încă odată mai mult proiectului dunărean? Până la ce punct se poate întrevăde eliminarea dificultăților care au paralizat operațiunea de luni întregi. Mica Înțelegere nu-și menține punctul său de vedere neclintit, nu numai contra Habsburgilor, ci și contra reînarmării Austriei și Ungariei. Italia nu trebuie să se mire de aceasta“.

LE PETIT PARISIEN din 1 Septembrie publică un articol în care face o analiză a comunicatului publicat la sfârșitul Conferinței Micii Înțelegeri și subliniază faptul că Mica Înțelegere rămâne formal opusă restaurării Habsburgilor.

LE TEMPS, cu aceeași dată, constată perfecta unanimitate de vederi a celor trei puteri din Mica Înțelegere.

Același ziar, în editorial, după ce face o amplă dare de seamă a Conferinței dela Bled, ocupându-se de restabilirea Habsburgilor pe tronul Austriei, spune că opunerea Micii Înțelegeri este categorică. Teza ei rămâne aceeași, și anume că revenirea Habsburgilor nu constituie doar o chestiune internă austriacă, ci o chestiune internațională care afectează interesele vitale ale Statelor Micii Înțelegeri și ale păcii europene.

„Nu ne putem înșela, spune în concluzie „Le Temps“, asupra valorii termenilor în care această ostilitate este exprimată și aceasta ne face să înțelegem de ce la Viena în ciuda sentimentelor bine cunoscute ale poporului austriac s'a declarat de mai multe ori că această chestiune nu e de actualitate“.

D. Louis Terrenoire, în L'AUBE din 2 Septembrie, analizează comunicatul Conferinței Micii Înțelegeri dela Bled, în care cele trei State au afirmat odată mai mult solidaritatea lor față de pactul dunărean și pactul oriental și opunerea lor formală la restaurarea Habsburgilor.

Totdeauna cele trei State au afirmat atașamentul lor față de Societatea Națiunilor, care este singurul instrument și suprema garanție a păcii.

Presa engleză.

TIMES din 4 Septembrie se ocupă de chestiunea Pactului Dunărean, spunând că d-nii Laval și Mussolini, cu toate preocupările lor în chestia Abisinie, au găsit timp să cadă de acord asupra punctelor principale ale Pactului Dunărean, menit să asigure independența și integritatea Austriei. Ziarul vorbește de cele patru clauze principale ale Pactului, și spune că, propunerile de a întări Pactul prin înțelegeri bilaterale în vederea unor ajutoare militare au fost abandonate, datorită probabil puternicelor obiecțiuni făcute de Germania, Ungaria și Polonia: „Nu se știe încă dacă Pactul în forma lui actuală va avea aprobarea Germaniei, a Austriei, Poloniei, precum și a Statelor Micii Înțelegeri, în afară de Franța și de Italia. Scopul planului este de a asigura independența Austriei, precum și colaborarea pacifică a Statelor vecine“.

Ziarul mai este de părere că: „Greutățile care se iviseră din vechea bănuială despre aspirațiile Italiei în Europa, nu sunt încă înlăturate cu totul. Probabil că, înainte de semnarea Pactului, Austria și Ungaria își vor formula pretențiile lor de ordin militar, iar Mica Înțelegere își va arăta teama de urmările legii recente, în favoarea Habsburgilor.

„In tot cazul, din faptul că Franța și Italia s'au arătat în favoarea Pactului, reiese că orice dificultate care se va mai ivi, nu va veni din partea acestor două puteri“.

MANCHESTER GUARDIAN din 7 Septembrie publică un articol de fond, în care se ocupă de rezultatele conferinței dela Bled și în special de chestiunea restaurării Habsburgilor și a Anschlussului. Explică de ce restaurarea ar crea poate unele dificultăți, și spune că, pe când Mica Înțelegere poate împiedeca restaurarea, ea nu va putea împiedeca Anchlussul. Mai adaugă, apoi că nici ajutorul Franței nu este o garanție sigură împotriva Anchlussului, „care a împins Mica Înțelegere în brațele Rusiei“.

„Conferința ne-a arătat pe de altă parte, cât de mult s'au îmbunătățit relațiile dintre Italia și Iugoslavia, și că nu mai este vorba de „pericolul Italian“. Constată în încheiere, că reînarmarea Reichului a avut drept consecință o mai strânsă legătură între Praga, Belgrad, București, Moscova, Roma și Paris.

Presa elvețiană.

În numărul din 30 August, JOURNAL DES NATIONS se ocupă, în editorial, de discursul d-lui Stoiadinovici. După ce face o largă dare de seamă a acestui discurs, cât și a chestiunilor puse la punct, cu ocazia Conferinței dela Bled, scrie:

„Sesiunea actuală a Consiliului permanent al Micii Înțelegeri are o importanță deosebită.

„În acest moment de neliniște europeană, unitatea de acțiune a acelor trei puteri, deopotrivă de credincioase, menținerii statu-quo-ului, păcii și marilor principii ale Societății Națiunilor, constituie mai mult ca niciodată un element infinit de prețios pentru echilibrul european“.

Același ziar, din 31 August, reproduce comunicatul publicat la închiderea Conferinței dela Bled.

În numărul din 2 Septembrie, sub titlul „Rezultate pozitive“, face o dare de seamă a rezultatelor Conferinței dela Bled, constatând că reuniunea dela Bled a fost fecundă în rezultate.

Cotidianul DER BUND din Berna, cu data de 4 Septembrie, publică următoarea corespondență din Belgrad:

„Din felul cum au decurs negocierile dela Bled, obții impresia că Stoiadinovici, în loc să lase ca politica rusă a Iugoslaviei să fie pecetluită drept „concesiune“, din partea celorlalți, el a legat de aprobarea politicii ruse a Cehoslovaciei împlinirea unor anumite cereri. În cererile românești se declară că frazele violente ale comunicatului împotriva problemei habsburgice au fost formulate și propuse de d. Beneș. Mica Înțelegere dă, în mod clar, un ultim avertisment:

„Ea se va „opune“ din răspunderi oricăror luări de măsuri pregătitoare și mai cu seamă oricărei încercări de suire pe tron a unui Habsburg, fie în Austria, fie în Ungaria.

„Acest avertisment, pentru a nu spune amenințare, a Micii Înțelegeri, se referă numai la familia Habsburg. În mod expres se exceptă oricare altă restaurare monarhică, de pildă în Grecia. De asemenea, s'a evitat oricare aluzie la Anschluss.

„Este clar că între frazele comunicatului față de problema habsburgică și observațiunile la pactul danubian, există o legătură directă. Mică Înțelegere s'a exprimat principial pentru un pact danubian și răsăritean. Dar ea a evitat să accepte schema franco-italiană.

„După ce Mica Înțelegere a refuzat să conexeze pactul danubian cu obligațiuni de asistență militară, ea a concretizat acum „rezervele ei naționale“. Frazele despre Habsburg pot fi înțelese numai în felul că cele trei state cer o garanție expresă de nerestaurare. În rândul al doilea, aprobarea drepturilor de egalitate militară ale Austriei și Ungariei, este legată de „condițiunea unei majorări eficiente și concrete a securității“. Remarcabil mai este și faptul că Mica Înțelegere salută un pact danubian, numai dacă el va forma baza de raporturi amicale și pașnice între ea, Italia și Germania.

„Dar cum se poate lucrul acesta dacă Germania nu participă la acest pact?

„Putem afirma fără exagerare, că până acum n'am auzit astfel de declarațiuni din partea Micii Înțelegeri. Firește că ele nu sunt incidentale. Examinând situația internațională, cei trei miniștri de externe au fost nevoiți să constate următoarele: 1) că pentru Franța amicitia cu Italia și Rusia este astăzi mai importantă decât amicitia națiunilor mici; 2) că Italia, în urma procedurii sale împotriva Abisinie duce „ad absurdum“ Societatea Națiunilor și întregul sistem frumos al „securității colective“; 3) că, în direcția militară, Germania este din nou un factor al politicii europene.

„Comunicatul dela Bled subliniază „primejdia momentului actual și posibilitatea de diferite conflicte în viitorul apropiat“. După cât ni se pare, Mica Înțelegere trage din aceasta o concluzie dublă: Se îndreaptă tot mai puternic spre o independență a politicii ei și, cu tot acordul accentuat cu privire la acțiunii „politice, diplomatice, economice și militare“, lasă diferitelor State tot mai multă libertate să caute sprijin acolo unde cred că vor găsi într'adevăr ocrotire.

„D. Stoiadinovici, ca președinte nou al Consiliului permanent al Micii Înțelegeri, a reflectat bine ce spune, când în discursul său politic, eu ocazia banchetului dela 29 August, a declarat că: „orice acțiune separată sau colectivă“, pentru asigurarea păcii, va găsi sprijinul Micii Înțelegeri“.

„La Bled s'a serbat un jubileu. Este cert că această conferință prezintă importanță. Dar nu putem spune de fel acum, dacă prezintă și un moment hotărîtor. Lueral acesta depinde de evoluția europeană.

„D. Stoiadinovici va sosi luni la Paris. On verra. Dar până la dovada contrariului, nu credem că va vinde acolo cărțile pe care le-a jucat la Bled“.

Presa iugoslavă.

Intreaga presă iugoslavă a salutat conferința dela Bled ca o sărbătoare jubiliară a Micii Înțelegeri:

PRAVDA din 3 Septembrie publică un articol semnat de Miloje Sokić, în legătură cu această aniversare.

Autorul face un istoric al formării Micii Înțelegeri, amintește de personalitățile politice care au contribuit la constituirea și dezvoltarea ei, adăugând în concluzie că „cea de a XV-a aniversare a Micii Înțelegeri este sărbătorită de toți pacifiștii și de toți colaboratorii neobosiți, care lucrează la apropierea popoarelor și la aplanarea conflictelor“.

Ziarul NOVOSTI din Zagreb cu data de 3 Septembrie publică un editorial în care scrie între altele:

„In actuala situație politică, Consiliul Micii Înțelegeri a adus un fapt pozitiv:

„Omogenitatea absolută a punctelor de vedere și o unitate fermă pentru fiecare problemă.

„Mica Înțelegere este obligată să trateze problemele internaționale sau particulare din punct de vedere al securității generale și al intereselor particulare. Acest rol este deficil“, încheie ziarul opoziționist iugoslav.

Sub titlul „Importanța deciziunilor dela Bled ale Consiliului permanent al Micii Înțelegeri“, ziarul POLITIKA din 4 Septembrie publică o corespondență din Bled a d-lui Andrei Milosavlevici, care scrie în esență că acest comunicat poartă caracterul comunicatelor obișnuite ale Micii Înțelegeri.

„Claritatea, precizia și fermitatea cu privire la principalele probleme sunt caracteristici care lipsese adeseori comunicatelor oficiale“.

Intr'un editorial, ziarul OBZOR, cu aceeași dată, organ al opoziției croate, subliniază importanța din ce în ce mai mare a Micii Înțelegeri în chestiunile de politică internațională din Europa și sporirea sferei ei de influență. In ceea ce privește pactul dunărean, ziarul relevă că Mica Înțelegere s'a pronunțat pentru încheierea pactului pe care ea îl consideră de altfel ca baza unei colaborări sincere și amicale dintre Statele Micii Înțelegeri deoparte și Austria și Ungaria pe de altă parte.

„Statele Micii Înțelegeri văd deopotrivă în acest pact posibilitățile de raporturi pacifice și amicale cu Italia

și Germania și, pentru acest motiv, ele sunt gata de a lucra pentru a ajunge la bunul sfârșit al tratatelor începute“.

Ziarul consacră apoi un lung pasaj părții din comunicat care se ocupă de chestiunea Habsburgilor și de restaurarea lor. El subliniază atitudinea fermă și hotărîită a Statelor Micii Înțelegeri, care consideră chestiunea restaurării ca o chestiune de caracter internațional, dat fiind aspirațiunile familiei de Habsburg și consecințele pe care le-ar putea avea o eventuală restaurare într'unul din Statele din Europa Centrală, în Austria sau în Ungaria.

Presa cehoslovacă.

Cotidianul BOEMIA din Praga, cu data de 1 Septembrie, ocupându-se de deciziunile conferinței dela Bled, a Micii Înțelegeri, arată că impresia lăsată de consfătuiri este o întărire a convingerii că Mica Înțelegere va continua să urmeze drumul apucat.

PRAGER PRESSE, cu aceeași dată, arată că limbajul comunicatelor asupra conferinței dela Bled a Micii Înțelegeri este clar și sincer.

„Conferința dela Bled este pentru Mica Înțelegere o repetiție generală a puterii și rezistenței ei, față de o tensiune maximă. Popoarele celor trei State pot aștepta acum calme evoluția în Europa“.

Iar PRAGER TAGEBLATT, din aceeași zi, sub titlul „Pregătirea pentru Geneva“, publică un articol în care arată că comunicatul Micii Înțelegeri urmează să pregătească opinia publică, în vederea atitudinii pe care Mica Înțelegere o va avea la viitoarele negocieri dela Geneva.

„Manifestațiunea este importantă, scrie ziarul, atât din cauza problemelor menționate în comunicat, cât și din cauză că cele trei State prezintă laolaltă o putere cu care trebuie să se conteze la soluționarea problemelor“.

In numărul din 5 Septembrie PRAGER PRESSE publică un articol primit dela corespondentul său din Viena, în care, ocupându-se de conferința Micii Înțelegeri, constată că rezultatele consfătuirilor Micii Înțelegeri înseamnă și va însemna în toate direcțiile o întărire a cooperării dintre Austria și Mica Înțelegere.

In numărul din 6 Septembrie, PRAGER TAGBLATT, după ce arată că convorbirile dela Bled ale Micii Înțelegeri și ale Înțelegerii Balcanice au consolidat solidaritatea lor, scrie în continuare.

„Punctul cel mai slab al acestor convorbiri a fost refuzul Iugoslaviei de a recunoaște Rusia. Această politică nu este desaprobată unanim numai de aliații Iugoslaviei, ci și de cercurile iugoslave“.

Presa polonă.

Sub titlul „Conferința Micii Înțelegeri“, cotidianul CZAS din 2 Septembrie publică un articol în care scrie între altele:

„Conferința Micii Înțelegeri care a avut loc în zilele de 28 și 29 curent la Bled în Iugoslavia, a avut ca scop principal coordonarea vederilor Iugoslaviei, României și Cehoslovaciei, față de pactul oriental și pactul dunărean. Problema atitudinii față de aceste pacte se reduce în fond la șansele coordonării atitudinii acestor țări față de Rusia și Ungaria. Atitudinea față de Rusia de sigur că n'a fost pusă la punct. Pentru România chestiunea aderării la sistemul pactelor de asistență mutuală cu Sovietele, inițiat de Franța și Cehoslovacia, se complică prin faptul existenței alianței româno-polone.

„Iugoslavia, totdeauna refractară Sovietelor, este extrem de revoltată în contra deciziunilor Kominternului, care exclud — după părerea presei din Belgrad — întreținerea unor raporturi normale cu o țară ce pândeste ocazia de a provoca o revoluție mondială, iar „pactul de neagresiune urmează să fie numai o etapă“. Propaganda revoluționară, îmbrăcată în haina „antifascistă“ a comuniștilor din Franța și Cehoslovacia, a înspăimântat și mai mult guvernul d-lui Stoiadinovici. Deci în ceea ce privește pactul oriental, d. Beneș n'a avut niciun succes.

„Fără normalizarea relațiunilor între Mica Înțelegere și Ungaria nu poate fi vorba de realizarea pactului dunărean, pe care așa de mult îl dorește Italia acum în preajma războiului cu Abisinia. De acord, Statele Micii Înțelegeri refuză cererea Ungariei de a i se recunoaște absolută suzeranitate și o deplină egalitate. Aceste State nu acceptă nici întronarea monarhiei cu dinastia Habsburgilor, nici înarmarea deplină a Ungariei și nici înființarea serviciului militar obligatoriu. Ele refuză de asemenea cererea Ungariei de a încheia o înțelegere specială pentru apărarea minorităților ungare. Atât timp cât d. Goemboes va fi premierul Ungariei, chestiunea Habsburgilor nu va fi pentru ea actuală și principală, cu toată presiunea legitimiștilor împăcați cu țărăniștii, având pe însuși contele Bethlen în frunte. (Întoarcerea prințului Otton la Viena va face actuală această chestiune, împotriva căreia se ridică toamai Mica Înțelegere). Inșă poporul ungar niciodată nu va consimți să facă concesii în această chestiune. Nu va face aceasta nici rugat de Roma. Franța, însă, față de înarmările Germaniei, nu vrea prin presiunea sa să supere țările Micii Înțelegeri. S'a creat astfel un cerc vicios din care nu se vede nicio ieșire favorabilă pentru pactul dunărean, cu toată bogăția de fraze a comunicatelor. În asemenea condițiuni, Ungaria nu are niciun interes de a garanta statutul actual al Austriei. Ne îndoim dacă vizita la Budapesta a Ministrului de Externe austriac a adus vreo schimbare.

„Nu suntem chemați a judeca felul de procedare a Micii Înțelegeri. Inșă trebuie să exprimăm rezervele noastre față de înșinuările unei părți a presei cehe, care caută în fidelitatea naturală a Poloniei pentru prietenia milenară cu Ungaria — și care s'a manifestat în ultimul timp cu ocazia sărbătoarei naționale ungare — motive, ce nu se potrivesc nici cu pacifismul politicii noastre, recunoscut de lumea întregă, și nici cu lealitatea noastră de aliați“.

Presa sovietică.

Urmărind desfășurarea desbaterilor Conferinței dela Bled, ziarele sovietice au publicat diferite telegrame și știri, reproducând totodată și corespondențe apărute în alte ziare europene, fără a le însoți de comentarii proprii.

După încheierea Conferinței, cotidianul „Pravda“ din 2 Septembrie a publicat următorul articol de fond:

„Acum câteva zile la Bled s'a întrunit conferința Micii Antante, care, incontestabil, în împrejurările internaționale actuale, capătă o mare însemnătate politică.

„Problema de bază a conferinței a constat în determinarea pozițiunii țărilor Micii Antante față de proiectele de restaurare a Habsburgilor și pactul dunărean. Sensul pactului dunărean constă, cum se știe, în garantarea independenței Austriei.

„Noul proiect al pactului dunărean n'a provocat entuziasm prea mare în țările Micii Antante, din cauză că declaratiunea de neimixtiune în afacerile interne ale Austriei, care nu este întărită și de clauza obligativității ajutorului reciproc, nu constituie nicio garanție se-

rioasă a independenței austriace față de intențiunile anexioniste ale Germaniei hitleriste. Totuși Iugoslavia, România și Cehoslovacia au găsit că și în noua lui formă, modificat, pactul dunărean este acceptabil pentru ele. În legătură cu aceasta, comunicatul publicat cu ocazia închiderii Conferinței, anunță că țările Micii Antante constată necesitatea încheierii cât mai grabnice a pactului dunărean în scopul de a „garanta intangibilitatea și integritatea teritorială și independența politică a statelor participante la pact“.

„Conferința a subliniat, în mod hotărît, atitudinea negativă a Iugoslaviei, României și Cehoslovaciei față de planurile de restaurare monarhică în Austria, care își găsească asentimentul fascismului italian.

„Pozițiunea ocupată în această privință de Mica Antantă decurge din interesele reale ale țărilor care o compun. Este neîndoios că restaurarea Habsburgilor în Austria, iar mai târziu și în Ungaria, ar fi periclitat direct securitatea și independența Iugoslaviei, Cehoslovaciei și României. Prezența Habsburgilor pe tronurile Austriei și Ungariei ar fi redesteptat mirajul renașterii vechei monarhii dunărene, care, de sigur, nu s'ar fi mulțumit cu teritoriile actuale și ar fi încercat să-și redobândească cele pierdute în urma războiului mondial.

„In comunicatul publicat după închiderea conferinței dela Bled, se arată că restaurarea Habsburgilor ar pune în primejdie pacea europeană. Țările Micii Antante rămân, deci, hotărît împotriva restaurării monarhiei habsburgice și vor depune toate eforturile, utilizând toate mijloacele, pentru a împiedica realizarea unor astfel de planuri“.

„Natural, Conferința Micii Antante, n'a putut să treacă cu tăcere nici conflictul italo-abisinian, care poate să împingă ușor lumea întregă spre o nouă catastrofă și mai groasă decât a fost războiul mondial.

„Nici comunicatul oficial, nici comentariile publicate asupra lui nu permit să se întrevadă dacă la Bled a fost luată vreo hotărîre precisă în privința poziției ce o vor ocupa Iugoslavia, România și Cehoslovacia la desbaterile asupra problemei abisiniene, ce vor avea loc în Consiliul Ligii Națiunilor în ziua de 4 Septembrie. Hotărîrile luate în această privință de Conferința Micii Înțelegeri, poartă, probabil, un caracter general. Nu este exclus, ca țările Micii Antante să-și fixeze definitiv pozițiunile numai la Geneva, scontând pozițiunile ce vor fi ocupate, față de conflictul italo-abisinian, de către marile puteri.

„Totuși, Mica Antantă își dă seama că diferențul italo-abisinian lovește direct în interesele ei, deoarece un războiu dus de Italia în Africa Orientală ar fi permis fascismului german să-și intensifice acțiunea sa anexionistă în Sud-Estul european.

„Conferința dela Bled a arătat că România, Iugoslavia și Cehoslovacia sunt într'un acord perfect față de problemele de căpetenie ale politicii externe. Trebuie să subliniem mai ales declarația țărilor participante la Conferință, în sensul că pe lângă pactul dunărean, în interesul Micii Antante este și încheierea cât mai grabnică a Pactului Oriental. Aceasta dovedește că țările Micii Antante au dorința să lupte pentru securitatea colectivă pe baza principiului indivizibilității păcii“.

Presa belgiană.

In numărul din 30 August, L'INDÉPENDANCE BELGE, scrie:

„Conferința dela Bled va dovedi odată mai mult că de neclintit solidară este Mica Înțelegere în fața problemei reorganizării dunărene și în fața soluțiilor posi-

bile ale acestei probleme, din rândul cărora exclude totdeauna și în unanimitate restaurarea habsburgilor, care înseamnă pericol de războiu“.

Presa austriacă.

NEUES WIENER TAGEBLATT, din 3 Septembrie, ocupându-se de Conferința dela Bled a Miciei Înțelegeri, arată că pactul danubian poate fi realizat numai în forme care să corespundă deplinei egalități și demnității naționale a tuturor semnatarilor pactului.

Presa braziliană.

Cotidianul O JORNAL, din Rio de Janeiro, cu data de 13 August, consacră editorialul său Micei Antante, vorbind de liniile generale ale politicii sale, accentuând asupra fidelității ei institutului dela Geneva și constatând perfectă unitate de vederi între cele 3 guverne.

„Viitoarea întrunire dela Bled — adaugă ziarul — va fi o reînnoită manifestare de solidaritate împotriva tuturor acelor care caută să-i submineze autoritatea“.

Ziarul JORNAL DO BRAZIL analizează, la rândul său, oportunitatea pactului dunărean, și scrie că: „negocierile pentru încheierea acestui pact continuă în marile capitale europene, dar fără ajutorul Germaniei“.

In aceeași ordine de idei, ziarul amintește recentă călătorie a generalului Goering în Balcani, precum și „politica antihabsburgică a țărilor Miciei Înțelegeri“.

Presa maghiară.

Cotidianul budapestan AZ EST și mai multe alte ziare maghiare, au publicat în ziua de 6 Septembrie un interview al contelui Ștefan Bethlen, fostul prim-ministru ungar, despre conferința dunăreană, problema Habsburgilor și despre „trista soartă a minorităților maghiare“.

Intre altele, contele Bethlen a declarat:

„După părerea mea, conferința dunăreană, ajunge deocamdată pe planul al doilea, față de chestiunea abisiniană. Nu se poate aștepta ca, până a nu fi rezolvată în vreo formă oarecare problema abisiniană, să poată ajunge la ordinea zilei conferința dunăreană. Rezolvirea problemei abisiniene va decide și în privința eventualității întrunirii conferinței dunărene, și în acest caz, în privința perspectivei condițiilor în care putem participa, precum și în privința grupării de forțe cu care ne găsim în față“.

„Până a nu se forma această situație, în privința perspectivei conferinței dunărene, cred că dibuim prin întunec. Deocamdată, nu merită să ne ocupăm de această problemă în forma de a face profeții pe tema perspectivei ei. De sigur nu putem face profeții pe această temă“.

In ce privește atitudinea Miciei Înțelegeri, nu am fost și nu suntem expuși surprizelor, fiindcă aceasta nu conține altceva decât ce am auzit deja de nenumărate ori dela Mica Înțelegere. Nu reiese încă din această atitudine dacă ea va pretinde sau nu validitatea acestor hotărâri, adică a punctului de vedere ce s'a formulat la cea mai din urmă conferință. Aceasta depinde în tot cazul de situația ce se va forma atunci; punctul nostru de vedere este fixat, ce e drept, însă în ce măsură îl vom putea realiza, este secretul viitorului“.

Presa bulgară.

MIR din 6 Septembrie, sub titlul „gretățile în jurul pactului Dunărean“, relatează că Ungaria refuză să semneze pactul de neagresiune cu Statele Dunărene.

„Austria și Italia au nevoie de pactul Dunărean din mai multe motive.

Se știe că la conferința dela Bled, Mica Înțelegere a pus condițiunea ca la semnarea pactului să fie exclusă orice problemă de restaurare a Habsburgilor.

„Ungaria însă pretinde egalitate, în ce privește înarmare, egalitate la care nu va consimți niciodată Mica Înțelegere.

„Ungaria la rândul ei refuză să discute despre pactul dunărean, continuă ziarul, atâta timp cât nu e rezolvată chestiunea egalității de înarmare“.

Presa spaniolă.

In legătură cu adunarea Consiliului Miciei Înțelegeri dela Bled, ziarul HERALDO de Madrid, cu data de 31 August scrie:

„Armonia diplomatică a Europei Centrale a avut faza culminantă în hotărârile Miciei Înțelegeri, baza păcii. Mai important chiar decât acordul de a se recunoaște Sovietele, a fost opoziția dârză susținută de Titulescu, în numele României și acceptată în totul de ceilalți, de a se opune la restaurarea Habsburgilor, în Austria, ca mijlocul cel mai eficient pentru garantarea păcii în inima Europei. In virtutea acestei decizii, figura lui Titulescu se ridică împreună cu aceia a lui Beneș, înălțându-se în aceste momente palpitate ale actualității internaționale“.

VIZITA D-LUI STOIADINOVICI LA PARIS.

Presa franceză.

In numărul din 3 Septembrie, LE PETIT PARISIEN face o dare de seamă a întrevederilor cari au avut loc la Quai d'Orsay, între d-nii Laval și Stoiadinovici, relevând că d. Stoiadinovici a insistat asupra simpatiei cu care țările Miciei Înțelegeri sunt gata să examineze orice proiect de pact dunărean. Ea este de acord cu guvernele din Roma și Paris, asupra necesității de a se încheia un atare pact. Cât despre chestiunea restaurării habsburgilor, Mica Înțelegere se opune în mod hotărât. Ea nu socotește această chestiune ca o problemă internă, ci ca o problemă internațională susceptibilă să aibă urmări considerabile asupra intereselor vitale ale celor trei țări interesate la pacea europeană.

Referindu-se la întrevederea pe care d. Stoiadinovici, președintele Consiliului de Miniștri al Iugoslaviei, a avut-o la Paris cu d. Laval, ziarul L'OEUVRE din 3 Septembrie relevă faptul că la această întrevedere d. Stoiadinovici a precizat teza iugoslavă față de Pactul Dunărean și a expus d-lui Laval hotărârile definitive ale Miciei Înțelegeri. Belgradul va lua parte la negocierile pentru Pactul de neimixtiune, de consultare și de neagresiune al Europei Centrale, numai în urma admiterii anumitor condiții privitoare la reînarmarea Ungariei și la restaurarea Habsburgilor. In fine și chestiunea recunoașterii U. R. S. S., chestiune relativ la care poziția guvernului iugoslav nu pare să fi evoluat, a fost probabil evocată în această întrevedere.

„Se înțelege dela sine, serie ziarul, că textul Pactului Dunărean, propus de Franța, nu comportă chestiunea asistenței mutuale, adică angajamentele reale și precise, și că, dacă s'ar putea trece dela acest prim stadiu al pactului la un al doilea stadiu, Iugoslavia ar trebui să se asigure de asemănarea vederilor sale politice cu ale Italiei și să ceară acesteia anumite garanții.

„Era totuși foarte important, conchide autorul, ca d. Stoiadinovici să aducă la Paris, odată cu oarecare posibilități de a se ajunge la o organizare pacifică europeană, curajoasa asigurare a voinței sale de colaborare în Balcani, tocmai în momentul când Italia poate fi silită să-și modifice vederile“.

In numărul din 4 Septembrie L'ECHO DE PARIS scrie următoarele, asupra întrevederilor dintre d-nii Laval, Stoiadinovici și Eden, care au avut loc la Quoi d'Orsay: „D. Stoiadinovici a informat pe d. Laval de decizia luată de Consiliul Permanent al Micii Înțelegeri de a-și conforma atitudinea în Consiliul Societății Națiunilor, cu aceea pe care o va lua delegatul francez. Guvernele din Belgrad, București și Praga înțeleg dificultățile guvernului din Paris în această chestiune, care desparte guvernele din Roma și Londra. Ele înțeleg de asemenea că Franța vrea să evite a avea de ales între Anglia și Italia. Ele au grijă, ca și Franța, să evite ca Societatea Națiunilor să se disloce în urma retragerii Italiei pe care ar putea-o provoca o aplicare rigidă a pactului. Guvernele Micii Înțelegeri ne vor urma. Iar dacă până la urmă ele ar trebui să aleagă între Societatea Națiunilor și Anglia de o parte și Italia de altă parte, ele sunt decise: vor fi de partea Genevei și Londrei“.

In legătură cu vizita d-lui Stoiadinovici la Paris, ziarul LA REPUBLIQUE din 5 Septembrie publică pasagi din declarațiunile făcute d-lui Pierre Paraf și în care președintele Consiliului iugoslav și al Consiliului Micii Înțelegeri a afirmat deplina conformitate de vederi cu Franța, în ceea ce privește salvarea păcii și respectarea Pactului. Totdeodată d-sa a afirmat necesitatea menținerii Angliei și Italiei în sânul Societății Națiunilor.

D. Stoiadinovici a declarat apoi voința de neutralitate a Iugoslaviei, în cazul unui conflict și a confirmat hotărârea Micii Înțelegeri față de restaurarea Habsburgilor și de Anschluss. In ceea ce privește atitudinea Iugoslaviei față de Uniunea Sovietelor, d. Stoiadinovici a fost de părere că atitudinea de expectativă a Iugoslaviei nu poate stingheri cu nimic politica prietenilor și aliaților Micii Înțelegeri.

Sub semnătura d-lui Jean Thouvenin, ziarul LA TRIBUNE DES NATIONS din 5 Septembrie arată că întrevederea d-lor Laval și Stoiadinovici a confirmat încă odată deplina comunitate de vederi dintre cei doi reprezentanți ai Franței și Iugoslaviei. In lumina recentelor delibărări ale Consiliului Micii Înțelegeri, ei au examinat problemele puse de organizarea păcii în Europa și s'au declarat de perfect acord în ceea ce privește necesitatea continuării politicii de strânsă colaborare care este și va rămâne totdeauna tradiția celor două țări.

„Calea care duce spre pace, scrie d. Thouvenin, este lungă și plină de piedici. Cu un tovarăș ca președintele

Consiliului Iugoslav însă ea pare mai puțin lungă și mai puțin grea acelor care se îndărătnicesc să meargă spre aceeași țintă“.

Presa iugoslavă.

Intreaga presă iugoslavă consacră coloane întregi științelor privitoare la vizita d-lui Stoiadinovici la Paris și la întrevederea pe care a avut-o cu d. Laval.

Ziarele scot în evidență primirea călduroasă ce i s'a rezervat d-lui Stoiadinovici la Paris, atât din partea cercurilor politice, cât și din partea populației.

VREME din 3 și 4 Septembrie consacră o pagină întreagă întrevederii Laval-Stoiadinovici, reproducând comentariile presei franceze și subliniind înșeninatatea acestui fapt.

Toate ziarele relevă declarația făcută de d. Laval, care și-a exprimat satisfacția de a se întâlni cu șeful guvernului iugoslav, pentru a examina toate problemele ce interesează Franța și Iugoslavia, cum și problemele cari interesează Mica Înțelegere și Europa Centrală, dat fiindcă d. Stoiadinovici este și președinte al Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri.

Presa polonă.

Oficiosul opoziției WARSZAWSKI DZIENNIK NARODOWY din 5 Septembrie publică un articol în care ocupându-se de vizita d-lui Stoiadinovici la Paris, face considerații asupra politicii Micii Înțelegeri în lumina comunicatului dat după reuniunea dela Bled.

Primul ministru iugoslav, d. Stoiadinovici, a sosit la Paris pentru a informa pe d. Laval asupra conferinței dela Bled, în calitatea sa de președinte al Micii Înțelegeri, demnitate ocupată până acum de d. Titulescu.

„Scopul șederii sale la Paris este de a se pune în contact cu conducătorii politicii externe franceze, cu privire la problemele politice ale Europei Centrale și Orientale. Conferința dela Bled, care și-a dovedit încă odată unitatea de vederi, a avut o deosebită importanță.

„Este adevărat că în privința relațiunilor cu Sovietele există încă oarecare divergențe de păreri, însă ele sunt departe de a provoca o neînțelegere între Statele Micii Înțelegeri, fapt care constituie încă o dovadă despre eșecul călătoriei d-lui Goering în Balcani.

„In ce privește conflictul italo-abisinian, continuă ziarul polon, Franța cere Italiei în schimbul prieteniei sale un acord cu Mica Înțelegere. Dacă Italia va fi ocupată în Abisinia, pactul dunărean va putea garanta menținerea actualei stări de lucruri în Europa Centrală.

„Mai greu de rezolvit pare chestiunea habsburgică în privința căreia Mica Înțelegere a opus de mult un „veto“ absolut.

„In această rezoluție mai curând se poate vedea un semn de slăbiciune, decât unul de forță. Căci unitatea internă a Cehoslovaciei, României și Iugoslaviei să fie atât de slabă încât cele trei State n'ar fi în stare să lupte cu puterea de atracție a Tronului Habsburgilor la Viena și Budapesta? Desigur, în cazul unei restaurări a fostei dinastii habsburgice, situația celor trei puteri ar fi mai grea, însă numai prin restaurare s'ar putea înlesni lupta contra Anschlussului“.